

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om udvidelse af kontorbygning for Verdenssundhedsorganisationen.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 28) findes i tidenden sp. 1177, betænkningen i tillæg B. sp. 499).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sat-tes til forhandling under ét.

Peter Jørgensen: Udvalget har holdt 6 møder og foretaget besigtigelse af arealerne ved Verdenssundhedsorganisationens regional-kontor. Vi har — for flertallets vedkom-mende i hvert fald — ikke fundet, at hverken æstetiske eller andre grunde var til hinder for, at en udvidelse af Verdenssundhedsor-ganisationens bygning kunne finde sted på de pågældende arealer.

Jeg vil gerne ved denne lejlighed takke for, at der har været bredt flertal i udvalget for at gennemføre denne sag, ikke alene af hensyn til sagen, men også af hensyn til den nationale prestige i dette spørgsmål, og jeg skal hermed anbefale lovforslaget til ved-tagelse.

Thisted Knudsen: Som jeg gjorde op-mærksom på under lovforslagets første behandling, var det ikke for det parti, som jeg tilhører, nogen lige sag at gå til en eks-propriation af den beskaffenhed, der her er tale om; men under den udvalgsbehandling, som har fundet sted, er vi blevet overbevist om, at det både af saglige og af andre grunde — hvis man kan tale om andre grunde i for-bindelse med saglighed — vil være rimeligt at gennemføre forslaget.

Vi har selvfølgelig med stor interesse lyttet til de protester, som er kommet fra de interesserede grundejere; vi har også overvejet disse protester, men vi har ikke følt os overbevist om, at de var af en sådan karat, at de kunne føre til, at vi ikke ville medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Jeg kan også gøre opmærksom på — for at påvise, at vi er gået grundigt til værks — at vi har overvejet, om der var andre mulig-heder for at gennemføre en bebyggelse til

WHO, som denne institution kunne være tilfreds med, men vi er også her kommet til det resultat, at dette efter vort skøn, i hvert fald når der skulle være forsvarlighed, økonomi og saglighed med i sagen, ikke lod sig gøre.

Endelig har vi for det tredje set lidt på grunden derude. Vi mener, at den bebyg-gelse, som man ønsker at gennemføre, ikke går æstetiske hensyn for nær. Vi føler os ikke overbevist om, at det vil være rigtigt i fremtiden at foretage yderligere bebyggelse. Vi mener, at bebyggelsen er smuk og vel-egnet til at være placeret i det kvarter, hvor den bliver placeret.

Med disse bemærkninger skal jeg på venstres vegne anbefale, at man stemmer for dette lovforslag om ekspropriation.

Ninn-Hansen: Det konservative folke-parti kan ikke medvirke til ekspropria-tionslovforslagets gennemførelse. Vi anser det for vor opgave at beskytte ejendomsret-ten, ikke at gå ejendomsrettens grænser for nær ved anvendelse af ekspropriationsinsti-tuttet, og det mener vi vil blive tilfældet, hvis vi gennemfører dette lovforslag.

Ved første behandling gav jeg udtryk for det konservative folkepartis betænkelig-heder ved denne ekspropriation og satte et spørgsmålstegn ved rimeligheden af at gen-nemføre en ekspropriation i dette tilfælde. Vi mente heller ikke, det var klart, at grund-lovens betingelser for ekspropriation fore-lå opfyldt i dette tilfælde, og jeg kan tilføje, at efter det lange, grundige og saglige ud-valgsarbejde er vore betænkeligheder ikke blevet mindre. Vi er kommet i alvorlig tvivl om, hvorvidt almenvellet kan tilsige gennemførelsen af dette lovforslag; vi mener ikke, almenvellet kan tilsige det af følgende grunde:

For det første drejer det sig ikke om en offentlig virksomhed med et særligt sam-fundsmæssigt formål. Verdenssundhedsor-ganisationen må i juridisk henseende og også i anden henseende i forhold til spørgs-målet om ekspropriation placeres som en privat virksomhed.

For det andet drejer det sig om en kontor-bygning, som kan ligge ethvert andet sted. Det er erkendt, at det kan den, og der er altså ingen grund til, at man skal gennem-føre en ekspropriation for at give bygningen

[Ninn-Hansen.]

denne plads på Scherfigsvej og derved tilsidesætte andres rettigheder.

For det tredje foretages der ved gennemførelsen af de byggeplaner, der har været nævnt for os i udvalget — og også i lovforlaget — et indgreb, som vi må anse for ganske unødvendigt. Der sker ved gennemførelsen af disse byggeplaner en ændring af det servitutbeskyttede områdes karakter ud over, hvad vi fra vor side må finde rimeligt.

Endelig er vi for det fjerde under udvalgsbehandlingen nået til den opfattelse, at en praktisk løsning, som vi også gerne ville medvirke til, ville kunne opnås. Verdenssundhedsorganisationen ville kunne få en kontorbygning uden den over for det servitutbeskyttede område meget vidtgående bebyggelse tværs over den vej, der her er tale om. Man ville kunne få det ved en bebyggelse på de to grunde, og hvis man da skulle komme i strid med visse servitutter, ville der være håb om at opnå den samme løsning, som vi regner med at opnå i forbindelse med det lovforslag, der er fremsat angående Finseninstitutet, således at man helt kunne undgå en ekspropriationslov igennem en aftale med grundejerne.

Det har været nævnt, at det er af betydning at få internationale organisationer her til landet, og vi skal ikke underkende den interesse, vi kan have i det. Vi finder også, at det kan være rimeligt, når det er nødvendigt, at man i et vist omfang fra statens side foretager noget ekstra for at få disse organisationer hertil, hvis dette ekstra vel at mærke ikke består i at krænke andres velerhvervede interesser.

Når det ærede medlem hr. Peter Jørgensen taler om national prestige i forbindelse med interessen for at få sådanne organisationer hertil, vil jeg dog gerne sætte spørgsmålstegn ved, om det er en hævdelse af den nationale prestige at være så forlegen for at opfylde ønskerne fra udlændinge, at man for at opfylde disse må krænke danske statsborgeres interesser. Vi kender ikke noget tilfælde, hvor danske virksomheder, der står med ganske nødvendige udvidelsesplaner, får en tilsvarende behandling fra statens side. Tværtimod ved vi, at reguleringerne er blevet stadig mere omfangsrige,

således at bebyggelser, som kunne være formålstjenlige for disse virksomheder, er blevet umuliggjort, også af nye reguleringer og altså ikke blot af bestemmelser, der hidtil har været gældende.

Det forekommer altså ikke os at være en rimelig hensyntagen til ejendomsretten, hvis man gennemfører dette lovforslag. Vi anser det for at være en anvendelse af ekspropriationsadgangen, som går ud over det rimelige.

Jeg vil gerne til sidst stille den højtærede indenrigsminister et par spørgsmål i forbindelse med den gennemførelse af lovforlaget, som vi må forvente.

Jeg vil spørge den højtærede indenrigsminister, om det er meningen, at man vil anvende denne lov som grundlag senere for yderligere bebyggelser på grundene eller i dette område, eller om man vil standse op ved de bebyggelsesplaner, vi har fået forelagt og drøftet i udvalget.

Endvidere vil jeg spørge den højtærede minister, hvor meget han regner med at dette lovforslags gennemførelse vil koste. Ekspropriationer kan jo kun ske mod fuldstændig erstatning. Hvis området helt ændrer karakter — og jeg kan ikke se andet, end at det vil det gøre, når man nedlægger en vej ved at bygge tværs over den — kan det medføre og vil antagelig medføre betydelige erstatningskrav. Jeg vil gerne høre, hvad den højtærede indenrigsminister og ministeriet har beregnet i denne henseende.

Endelig vil jeg spørge den højtærede minister, hvordan man vil forholde sig med hensyn til gennemførelse af det planlagte byggeri, hvis de berettigede ifølge servitutterne, grundejerne, anlægger en sag med påstand om, at denne lovgivning er en krænkelse af grundloven. Den højtærede minister ved jo, at grundejernes repræsentant, højesteretssagfører J. A. Melchior, i udvalget har udtalt, at man overvejer at anlægge en sådan sag angående lovens grundlovsmæssighed, såfremt det foreliggende lovforslag gennemføres. Hvis det sker, vil den højtærede minister så på det tidspunkt lade byggeriet gennemføre, eller vil ministeren i denne situation sikre, at man afventer udfaldet af den eventuelle sag?

Svend Haugaard: Jeg er helt enig i, at man ikke skal ekspropriere, undtagen når det er afgjort nødvendigt, og når det virkelig drejer sig om almenvellet, men jeg mener også, at det i dette tilfælde er rigtigt, at den krænkelse, der er tale om, er meget begrænset, og at derfor også den erstatning, der kan blive tale om, må blive meget begrænset. Deroverfor står værdien af at bevare Verdenssundhedsorganisationen her i landet ved at skaffe den passende bygninger og gode arbejdsforhold. Det er meget betydelige og afgørende ting, som jeg mener fuldt ud kan opveje den krænkelse, som man desværre i dette tilfælde og i øvrigt nu og da er nødt til at tilføje beboere i områder, der skal udbygges.

Jeg mener, vi har fået en meget grundig undersøgelse af sagen. Der har været stillet alt det materiale til rådighed, vi ønskede, og for mit vedkommende har det intet ændret i min indstilling ved første behandling; det skulle da lige være, at jeg er blevet bestyrket i, at det er rigtigt at gennemføre det foreliggende lovforslag, og jeg kan anbefale dette på mit parti vegne.

Arne Larsen: Også socialistisk folkeparti kan i overensstemmelse med betænkningen indstille lovforslaget til vedtagelse uændret.

For tiden er det umuligt at anvise Verdenssundhedsorganisationen velegnede arealer eller bygninger andre steder, hvorfor den foreslåede udbygning på Scherfigsvej kan anbefales. Det foreslåede byggeri ændrer afgjort ikke villakvarterets karakter, og jeg synes, at byggeriets udformning, sagens løsning i det hele taget, er så heldig som dertil. Vi finder derfor, at man bør gennemføre lovforslaget i dets helhed.

Verdenssundhedsorganisationens virksomhed har så afgørende betydning, og Danmark er medlem af denne organisation og nyder vel også godt af dens arbejde, men selv om vi ikke gjorde det, synes jeg, at vi nok kunne ofre et par servitutter for at

støtte Verdenssundhedsorganisationens gode formål. Derfor har mit parti ingen betænkeligheder ved at gennemføre lovforslaget.

Johan Asmussen: Det drejer sig her om et lille lovforslag, der vedrører et meget beskedent område i geografisk henseende, men det drejer sig om et forslag på et lovgivningsområde, hvor folketinget har et ganske særligt ansvar i henhold til grundloven, nemlig med hensyn til beskyttelsen af private ejendomsrettigheder.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen har på sin gruppes vegne fastholdt og uddybet de betænkeligheder, som fra hans side kom til orde ved første behandling, og jeg kan i enhver henseende slutte mig til både det standpunkt og de argumenter, som det ærede medlem på de konservatives vegne har fremført.

Ved første behandling gik jeg, som det hører sig til, kun ind på de mere principielle sider af spørgsmålet. Jeg skal, inden jeg går videre, lige gøre et par af de bemærkninger, som jeg undlod ved første behandling, angående selve lovforslaget og dets udformning. Jeg er nemlig nødt til at sige, at det efter min mening er et dårligt lovforslag i flere henseender.

Det består kun af tre paragraffer. I § 1 er der tale om, at indenrigsministeren skal kunne lade opføre en bygning med kontor- og mødelokaler o. s. v. Der står simpelt hen en bygning; der er ingen nærmere specifikation af bygningens karakter. Hverken i lovforslaget eller i bemærkningerne er der nogen plan over bygningen, ingen plan med angivelse af beliggenhed, placering eller dimensioner; der er kun nogle oplysninger om, at det, der skal bruges, er et bruttoetageareal på så og så meget. Så vidt jeg husker, står der også et sted, at det vil koste 7 mill. kr.; det er formodentlig i en bisætning.

I § 2 er der tale om, at der som baggrund for det uspecificerede byggeri, der er tale om, skal kunne foretages ophævelse eller begrænsning af servitutter ved ekspropria-

[Johan Asmussen.]

tion, og så står der, at det drejer sig om servitutter, der hviler på de ejendomme i København, hvor de i § 1 nævnte kontorbygninger er beliggende. Jeg må indrømme, at jeg blev højt forbavset, da jeg første gang læste denne ganske mærkværdige form for betegnelse af en ejendom. Vi plejer, hvad enten det er skøder eller kontrakter eller lignende, at angive matrikelnumre, når vi taler om ejendomme. Det forekommer mig højt besynderligt, at man, når man skriver love og skal vedtage bestemmelser om ophævelse af servitutter på bestemte ejendomme, undlader at angive, hvad det er for matrikelnumre, man beskæftiger sig med. Jeg skal lade ligge, at man taler om „tinglyst“ i stedet for „tinglæst“, som det jo hed på det tidspunkt, da de pågældende servitutter blev pålagt.

Jeg finder, at dette er elementære mangler i lovteknisk henseende, men ikke kun af formel interesse. Det må være en reel interesse, at selve lovforslagets indhold og i hvert tilfælde bemærkningerne er af en så klar og umisforståelig karakter, at der ikke kan rettes nogen indvendinger på det punkt; men det kan der her.

Det, der foreligger, er altså to blankofuldmagter til indenrigsministeren dels til at kunne opføre en bygning — uden specifikation — dels til at kunne gennemføre en lige så uspecificeret ekspropriation af servitutrettigheder.

Lad mig gentage det, jeg sagde ved første behandling om, at vi naturligvis har den største sympati for selve Verdenssundhedsorganisationen. Vi har ikke noget som helst imod og finder det rigtigt, at landet skaffer en bygning til denne organisation. Jeg vil også gå så vidt som til at sige, at vi i mit parti godt kan se, at det vel ville kunne bringes ind under hensynet til almenvellet at hævde nødvendigheden af en bygning for en organisation som denne. Men jeg må bestride, at en ekspropriation er nødvendig for at nå dette formål. Der er intet som helst dokumenteret herom over for folketinget, og jeg kan ikke af udvalgsbetænkningen se, hvad det er, der måtte være blevet dokumenteret over for udvalget. Jeg må specielt bestride, at almenvellet skulle kræve den ekspropriation af servitutrettigheder, som vil blive nødvendig for at muliggøre yderligere be-

byggelse på netop dette sted, Scherfigsvej nr. 8 og 9 i København.

Hvad vil det i det hele taget sige, at almenvellet kræver noget? Ved fortolkningen af denne noget elastisk lydende bestemmelse i grundlovens § 73 skriver professor Alf Ross i „Statsretten“, side 569, følgende — jeg beder den højtærede formand om tilladelse til at citere nogle linjer fra dette værk —:

„For at få en vis specifik mening i udtalelsen, således at den ikke står ganske overflødig, må den læses med accenten på ordet „kræver“. Det betones herved, at ekspropriation i sig selv er et beklageligt indgreb i borgernes rettigheder og derfor kun bør finde sted, når indgrebet er virkelig påkrævet, ikke blot til en vis grad ønskeligt. Det er altså ikke nok, at indgrebet tjener et almennyttigt formål, det må tillige kræves, at dette formål ikke eller i hvert fald ikke lige så godt kan virkeliggøres uden at gøre dette indgreb.“

Jeg kan kun betragte det som et postulat, en påstand, som ikke er dokumenteret over for folketinget, at det formål, som tilstræbes, og som vi — lad det være sagt igen — også i mit parti har den største sympati for, ikke skulle kunne nås på anden måde og uden at gøre de indgreb i private borgeres rettigheder, som skal gøres på dette sted.

Ved første behandling blev der givet udtryk for tilsvarende tanker ikke alene fra det konservative folkepartis ordfører, men også på venstres vegne af det ærede medlem hr. Thisted Knudsen. Vi hører nu — og man kan se det af udvalgsbetænkningen — at venstres repræsentanter i udvalget er blevet overbevist i anden retning, og det ser således ud til, at lovforslaget også kan forvente tilslutning fra venstre. Jeg er derfor nødt til at gå en lille smule nærmere ind på, hvad det egentlig er, der kan være foregået, som kan have ændret venstres stilling, og stille nogle spørgsmål i den forbindelse. Det er på 4 punkter, venstres udtalelser i betænkningen giver anledning til nogle bemærkninger.

For det første siges det på venstrerepræsentanternes vegne, at man på baggrund af de af ministeren givne oplysninger er af den opfattelse, at det ikke for tiden vil være muligt at anvise andet egnet område. Så vidt jeg forstod på det ærede medlem hr.

[Johan Asmussen.]

Thisted Knudsens udtalelser i dag, havde man — og det vil vel sige udvalget som sådant og dermed også det ærede medlem — overvejet andre muligheder. Jeg vil derfor gerne spørge: hvilke oplysninger fra ministerens side er det, der har foreligget for udvalget, som har ændret opfattelsen på dette punkt? Vi kender ikke noget til dem her i folketinget. Om det skal være det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, som er blevet overbevist af dem, der skal fortælle om dem her, eller det skal være den højtærede indenrigsminister, skal jeg ikke blande mig i.

Jeg vil gerne spørge, hvad man har foretaget sig for at konstatere, om det var muligt at løse opgaven på anden måde. Har man nogen sinde averteret, og har man nu under udvalgsbehandlingen henvendt sig til ejendomsmæglere? Ja, det synes at mere den højtærede indenrigsminister, at jeg forestiller mig, at man, før man gør indgreb i private rettigheder, foretager sig noget teknisk i den retning. Men måske har man gjort det, og det kan vi så få oplysning om.

Må jeg spørge videre: har man forespurgt de øvrige kommuner i Storkøbenhavn eller den nærmeste omegn? Må jeg ganske specielt spørge: har man prøvet at spørge borgmesteren i Gladsakse, det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen, om, hvorvidt der var mulighed for i Gladsakse at finde areal eller byggegrunde, hvor denne opgave kunne løses? Jeg har en begrundet formodning om, at man ikke har spurgt, og jeg har også en vis formodning om, at det ikke skulle være helt umuligt, i hvert fald ikke på forhånd helt umuligt, f. eks. at få løst problemet i Gladsakse.

Må jeg til slut i denne forbindelse spørge: hvad har udvalget gjort i anledning af, at formanden for den pågældende grundejerforening under mødet har gjort opmærksom på, at man muligvis kunne bruge de store bygninger, som den standsede fabrik Torotor i Ordrup har liggende? Jeg vil gerne vide, om man har taget den tanke op, om man har undersøgt dette punkt.

Det var det første af de spørgsmål, som melder sig i forbindelse med, hvad man har foretaget sig for at sikre, at problemet nu ikke kunne løses på anden måde.

Venstre siger imidlertid videre i sine bemærkninger i betænkningen, at man forudsætter, at vejspørgsmålet er i orden. Jeg synes, det er en mærkelig bemærkning, der her indskydes. Hvad mener man med, at man forudsætter, at vejspørgsmålet er ordnet? Er man ikke klar over, at der, så vidt jeg ved, foreligger en skarp protest mod den måde, hvorpå vejspørgsmålet er ordnet? Hvad har det i det hele taget med sagen at gøre?

Endvidere siges det i venstres bemærkninger, at man har fået den opfattelse, at den projekterede bebyggelse er af en sådan beskaffenhed, at der ikke kan anføres væsentlige argumenter herimod. Jeg må dertil sige, at folketingets menige medlemmer, de, som ikke personlig har deltaget i udvalgets arbejde — hvad enten de kunne være kommet til det eller, som vi, mærkelig nok ikke kunne komme til det — absolut intet kender til hverken den projekterede bebyggelse eller dens beskaffenhed. Vi er hver og én, vi, der sidder i folketinget, men ikke i udvalget, ude af stand til på sagligt grundlag at tage personlig stilling til, om netop denne ekspropriation på netop denne ejendom skal og bør finde sted. Vi ved intet om det. Der er intet i lovforslaget, der er intet i bemærkningerne, der er intet i udvalgsbetænkningen, der giver et ansvarligt medlem af folketinget den tilstrækkelige saglige basis for at tage stilling til dette lovforslag.

Endelig siges det fra venstres side — og det finder jeg i grunden er det mest forunderlige — at det er dog en forudsætning for tilslutning til lovforslaget, at der ikke finder yderligere bebyggelse sted på de arealer, som WHO har i besiddelse på nuværende tidspunkt. Hvad vil det sige, at man gør noget til en forudsætning for at gå med til lovforslaget? Jeg kan ikke se rettere, end at det er uden nogen som helst juridisk relevans. Hvad vil man gøre, hvis der senere alligevel bliver bygget? Hvordan vil man forhindre det? Hvad vil det sige, at man stiller en forudsætning op? Hvis der skulle være nogen mening i at komme med en sådan forudsætning, må der da gøres en tilføjelse til lovforslaget i form af et ændringsforslag, der gør det ganske utvetydigt og vandtæt, hvad det er, man går med til, og hvad det er, man ikke går med til.

[Johan Asmussen.]

I øvrigt ved vi ikke, hvad den projekterede bebyggelse er, og vi ved ikke, hvad der yderligere kunne blive tale om. Jeg finder, at det på det punkt fuldstændig svæver, og jeg er højst forbavset over, at venstres ærede medlemmer i udvalget har kunnet komme frem til en sådan stillingtagen.

I øvrigt, hvad har alt det at gøre med det eneste, folketinget har at tage stilling til, nemlig om almenvellet kræver, at Verdenssundhedsorganisationen kan bygge videre på netop dette sted? Enten kræver almenvellet det, og så må vi bygge, hvad organisationen behøver til sine formål, uanset hvor stort, dyrt, højt eller kønt der bygges; noget andet ville simpelt hen være usagligt og uforsvarligt; hvis almenvellet kræver det, kan og bør der ikke sættes nogen grænser. I modsat fald, hvis almenvellet ikke kræver det, må man klare Verdenssundhedsorganisationens placering her i eller omkring København på anden måde.

Det forekommer mig, at den måde, hvorpå man her er i færd med at handle — skalte og valte kan jeg sige — med private ejendomsrettigheder, er overfladisk og usaglig. Jeg mener, at man både inden lovforslagets fremsættelse og under dets behandling i udvalget ganske anderledes grundigt burde have undersøgt, om der ikke var andre forsvarlige muligheder. Jeg vil alvorligt henstille, at man under en fortsat udvalgsbehandling inden tredje behandling foretager sådanne undersøgelser og prøver at finde en anden løsning.

Jeg er ganske klar over, at den omstændighed, at det netop er på partiet de uafhængiges vegne, at en sådan appel rettes, på forhånd gør det mere end vanskeligt for ikke at sige usandsynligt, at det skulle få nogen konsekvenser. Vi kender den betydning, som dette fantom, den partimæssige prestige, anses for at have. Jeg gør mig ingen illusioner i den retning, men jeg kan ikke lade være med at slutte med at sige, at det forekommer mig, at der her i hvert fald ville være en oplagt lejlighed til at vise, at hvis man for en gangs skyld bliver overbevist af argumenterne — det er selvfølgelig forudsætningen — så vil man også for en gangs skyld sagligt handle efter denne mulige drejning i sin overbevisning og så fortsætte behandlingen på anden måde, end

man egentlig havde tænkt sig. Jeg tror ikke, det ville forringe den agtelse for politik og politikere, som hersker i den danske befolkning, og som måske i øjeblikket kunne trænge til en ansigtsløftning. Jeg tror tværtimod, det i allerhøjeste grad ville stive den agtelse af, som endnu måtte være tilbage for politisk handlemåde, hvis man i denne begrænsede, men betydningsfulde sag med vide perspektiver endnu i den ellevte time ville vende om, for så vidt angår de ærede medlemmer, som måtte have omvendelse behov.

Det vil fremgå af mine bemærkninger, at på det foreliggende grundlag i hvert fald vil de uafhængige ikke kunne gå med til gennemførelsen af dette lovforslag.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Det ærede medlem hr. Johan Asmussens sidste bemærkning med den åbenbare leflen for visse antiparlamentariske stemninger skænker jeg ham. Kan det ærede medlem få noget ud af det, ja, så i Herrens navn!

Må jeg takke de ærede ordførere, som er gået ind for gennemførelsen af lovforslaget; og man misforstå mig ikke, når jeg retter en speciel tak til det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, som har overvundet sig selv og sit parti, for så vidt angår de betænkeligheder, de ved første behandling havde, betænkeligheder, som jeg naturligvis forstår, og som vi indgående har drøftet i udvalget.

Derimod ser jeg mig ikke i stand til at takke det ærede medlem hr. Ninn-Hansen. Jeg må måske gøre den generelle bemærkning til såvel det ærede medlem som det ærede medlem hr. Johan Asmussen, at det forekommer mig, at man i denne sag forsøger at skyde spurve med kanoner. Hvis der var tale om en ekspropriation, hvorved man fratog folk deres ejendomme og drev dem fra hus og hjem, kunne jeg forstå, at man brugte de stærke udtryk som f. eks.: krænke danske statsborgeres interesser, som det ærede medlem hr. Ninn-Hansen sagde, og de andre stærke udtryk, det ærede medlem hr. Johan Asmussen anvendte; men det, der er tale om her, er et yderst begrænset indgreb over for en privat ejendomsret, der giver sig udtryk i servitutter, som reelt for enhver, der har set på forholdene derude, har mistet enhver betydning. Det er jo sandheden om det.

[Indenrigsministeren.]

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen rejste tvivl om, hvorvidt grundlovens betingelser for ekspropriation var til stede. Det blev understreget af det ærede medlem hr. Johan Asmussen, at det var alment, man tænkte på. Der er for mig ingen tvivl om, naturligvis, at dette lovforslag stemmer med grundloven. Det er da klart, at regeringen ikke ville have fremsat et lovforslag, som den mente var i strid med grundloven, og et overvejende flertal i det høje ting vil erkende, at der er den overensstemmelse, som er nødvendig.

I sin argumentation pegede det ærede medlem hr. Ninn-Hansen på en ting, som jeg ikke rigtig forstår. Det er, som om det ærede medlem mener — således opfattede jeg det — at ekspropriation til en kontorbygning er noget andet end andre ekspropriationer. Må jeg gøre det ærede medlem opmærksom på, at vi har i dette land en lang række ekspropriationslove, som tillægger kommunerne vidtgående rettigheder i retning af ekspropriation f. eks. til rådhus, til begravelsespladser og meget andet. Vi har meget vidtgående bestemmelser i den retning, og der er ingen, der har tænkt sig at gøre en sondring mellem kontorbygninger og andre bygninger. Det argument, at en kontorbygning kan ligge ethvert sted, er hverken stærkere eller svagere, end hvor det f. eks. drejer sig om anlæg af et hospital. Derfor forekommer argumentet mig mindre værdifuldt.

Det ærede hr. Ninn-Hansen stillede mig 3 konkrete spørgsmål, som jeg gerne vil forsøge på at besvare. Det ærede medlem spurgte mig: bliver der tale om yderligere bebyggelser? Dertil vil jeg sige, at der, så vidt jeg kan vurdere situationen i øjeblikket, ikke inden for et overskueligt åremål vil blive tale om yderligere bebyggelser. Der er bygget i det omfang, som er nødvendigt med den udstrækning, Verdenssundhedsorganisationen har nu, med den udbygning, der i de senere år er sket, og som nødvendiggjorde en udvidelse af kontor- og mødelokalerne på Scherfigsvej. Der er intet, som tyder på, at man inden for et overskueligt åremål står over for yderligere udvidelse. Kommer det ad åre til at foreligge, melder spørgsmålet sig naturligvis, om man skal udbygge her på de ejendomme, man nu har, eller

søge ejendomsområdet udvidet; men det ligger så langt ude i fremtiden, at der ikke er anledning til at tage forskud hverken på glæder eller sorger.

Dernæst nævnte det ærede medlem hr. Ninn-Hansen spørgsmålet om den bekostning, der er forbundet med at gennemføre dette lovforslag, og det, det ærede medlem tænkte på, var naturligvis ikke statens udgifter til udvidelse af bygningerne på stedet, men den erstatningspligt, staten pådrager sig ved denne ekspropriation. Jeg vil gerne give udtryk for den rent personlige opfattelse — den kan blive underkendt — at jeg tror ikke, der kan rejses noget erstatningskrav, som kan omsættes i kongelig mønt. Jeg tror det ikke, og bliver der tale om et erstatningskrav, bliver det i hvert fald af meget, meget ringe omfang.

I denne forbindelse nævnte det ærede medlem spørgsmålet om selve vejen, og her vil jeg gerne sige, at den beslutning, der er truffet — det tør måske også være svar til det ærede medlem hr. Johan Asmussen — om selve vejføringen, er truffet af de kommunale myndigheder uden forhandling med indenrigsministeriet, som ej heller har taget noget initiativ til den ændring, der er sket, og som definitivt har gjort det af med vejen som gennemkørselsvej.

Endelig for det tredje stillede det ærede medlem mig det spørgsmål: hvis der rejses sag, hvad så? Vil man da standse byggeriet? Det ærede medlem vil ikke forvente, at jeg skal kunne give svar på dette spørgsmål. Personlig tror jeg som sagt ikke på, at der rejses nogen sag, og de udtalelser, repræsentanterne for de servitutberettigede har fremsat, gav mig heller ikke anledning til at tro, at der ville blive rejst en bekostelig retssag på dette særdeles spinkle grundlag. Jeg kan derfor ikke tage stilling til det hypotetiske spørgsmål, om jeg, hvis sag rejses, ville standse byggeriet. Således som situationen er, kan jeg dog sige til det ærede medlem, at når dette lovforslag er vedtaget ved tredje behandling, vil vi gå i gang med opgaven, naturligvis under hensyntagen til hele den situation, det offentlige byggeri i øjeblikket befinder sig i.

Til det ærede medlem hr. Johan Asmussen skal jeg ikke gøre så forfærdelig mange bemærkninger. Når det ærede medlem i sin

[Indenrigsministeren.]

kritik af lovforslaget endog måtte nævne betegnelsen „tinglyst“, er han ved at blive lidt for morsom.

Thisted Knudsen: Det ærede medlem hr. Johan Asmussen fremsatte nogle bemærkninger om den stilling, som venstre har taget til lovforslaget. Jeg ved nu ikke, om den begrundelse, vi har givet i betænkningen, ikke giver tilstrækkelig udtryk for, hvad det er vi bygger på. Jeg er ikke klar over, hvor meget det ærede medlem følger med i den udvikling, som foregår i byområderne, men jeg kan fortælle det ærede medlem, at vi i hvert fald i min egen by — det gælder også andre, ved jeg — har nogle områder med villaer, som er belagt med servitutter, men hvor udviklingen presser så stærkt på, at vi i byrådet — man være konservativ, eller hvad man være vil — når der fremsættes et fornuftigt krav, ganske simpelt er nødt til at skære igennem.

Almenvellet — det er klart, det kan man altid diskutere. Man kan spørge, om almenvellet kræver ekspropriation i den foreliggende sag. Jeg personlig er af den opfattelse, at det gør det. Jeg ved ikke, om det ærede medlem — nu nævnte man Gladsaxe kommune — kan henvise til et andet sted. Man står her over for en institution, der efter min opfattelse også har krav på en vis beliggenhed; man kan ikke lægge den, hvor det skal være. Den ligger efter min opfattelse godt. Man er tilfreds med den beliggenhed, den har; man foreslår en yderligere bebyggelse. Jeg er ked af, at det ærede medlem ikke har set planerne, der, så vidt jeg kan skønne — og det gælder også arkitekter, der ellers tager meget æstetiske hensyn — egentlig ikke kan give anledning til saglig kritik. Det er endvidere mit indtryk, at de berettigede grundejere faktisk ikke har fremført nogen alvorlig anke mod denne bebyggelse. Grunden hertil er, at den heller ikke efter deres skøn er grim eller ligefrem skamskænder landskabet, men at den på en harmonisk måde glider ind i det.

Jeg og partiet venstre er derfor kommet til det slutresultat, at vi skylder denne organisation, at den bevarer en god beliggenhed, at den får en bygning, der opfylder alle berettigede krav, at vi i dette øjeblik ikke er i stand til at pege på

nogen som helst anden mulighed, og for det sidste — her er jeg enig med den højtærede indenrigsminister — at man i virkeligheden ikke med lovforslagets gennemførelse går de berettigede grundejeres interesser for nær.

Jeg har opfattet det sådan, at det egentlig er vejspørgsmålet, der har været det alvorlige spørgsmål for grundejerne, men jeg har også opfattet det sådan, at ingen mere var i stand til at pille ved dette vejspørgsmål. Københavns kommune havde truffet sin afgørelse, og dermed er vejspørgsmålet bragt ud af verden. Jeg har også den opfattelse, at man sådan set troede, man kunne bruge dette lovforslag til at få åbnet vejen på ny. Det har vi også undersøgt beredvilligt, men det er umuligt.

Jeg mener, at den begrundelse, vi har givet, kan holde. Der er såmænd ingen grund til at gå i detaljer på denne måde, for der eksproprieres i dag langt, langt videregående og — efter min opfattelse — nødvendigt; i et samfund, der er i en rivende udvikling, er vi også nødt til at være fornuftige. Jeg er villig til at beskytte alt, hvad det er berettiget at beskytte, men på den anden side misbruger man bestemmelsen, hvis man ikke prøver på at gøre det fornuftige, det forsvarlige og det økonomisk rimelige.

Jeg vil gerne gøre den generelle bemærkning til det ærede medlem hr. Johan Asmussen, at dette byggearbejde, ligesom alle andre byggearbejder, staten sætter i værk — hvad det ærede medlem jo meget vel ved — skal passere finansudvalget, som bliver bekendt med alle planer. Det ærede medlems bekymring på dette område er således særdeles overdreven, og jeg kunne i øvrigt fristes til at sige til det ærede medlem, når han tillægger denne sag så uhyre stor betydning, at der var ingen, der havde forbudt ham at tage ud på Scherfigsvej og se på det, og ingen ville have hindret ham i at få en samtale med embedsmændene for at få alle de oplysninger, han måtte ønske. Vi kan ikke vende op og ned på det hele af hensyn til det ærede medlem.

Ninn-Hansen: Den højtærede indenrigsminister besvarede kun delvis — det sagde den højtærede minister også selv — de meget konkrete spørgsmål, jeg stillede. Jeg

[Ninn-Hansen.]

fik dog besvarelse af det første om, hvorvidt man på grundlag af denne lov ville tillade en yderligere bebyggelse. Jeg forstod, at det ville man, hvis det blev nødvendigt. Vi kan altså ikke regne med, at gennemførelsen af dette lovforslag alene betyder, at man kan bygge på den måde, som det fremgår af de tegninger og planer, vi har set, men at den højtærede minister mener, at hvis der bliver behov for det, så kan man på grundlag af denne lov fortsætte udbygningen. Jeg synes dog, man skulle overveje en gang til, om ikke det vil være rimeligt at begrænse loven, så den kun kommer til at dreje sig om disse planer. Jeg kan ikke se nogen rimelighed i, at man ved en ekspropriationslov giver en så vidtgående adgang til noget, der ikke er aktuelt i øjeblikket, og jeg vil i hvert fald henstille, at man tager dette spørgsmål op: alene at begrænse loven til gennemførelsen af de planer, man nu har.

Den højtærede minister ville ikke udtale sig om erstatningskravet. Jeg kan nu ikke se, at den højtærede minister har ret i, at et sådant ikke kan rejses. (*Indenrigsministeren* [Hans Hækkerup]: Det sagde jeg heller ikke!). Den højtærede minister, forstod jeg, troede personlig ikke på, at der kunne fremsættes et erstatningskrav. (*Indenrigsministeren* [Hans Hækkerup]: Det er noget andet, ikke?). Det kan rejses — ja, det kan jeg nu ikke se nogen forskel i. Nu er vi i hvert fald blevet enige, højtærede minister. Skal jeg gentage? Den højtærede minister mente altså ikke selv personlig, at der kunne fremsættes et krav på grundlag af denne ekspropriation. Jeg tror, vi har forstået hinanden rigtigt; ellers må den højtærede minister rette mig — eller sig selv, hvis det er nødvendigt. Det mener jeg der må være grundlag for.

Den højtærede minister sagde, at det var et ganske hypotetisk spørgsmål, hvordan man ville forholde sig, hvis der blev rejst en sag om ekspropriationens grundlovs-mæssighed. Jeg mener ikke, at man kan kalde det hypotetisk, når ordføreren for den delegation, der kommer fra de servitutberettigede, udtaler, at man overvejer at anlægge sag. Jeg synes, det kunne være en fordel for det høje ting at vide, hvordan man ville forholde sig fra administrationens side, hvis dette sker, men det er en anmod-

ning, som jeg forstår den højtærede minister ikke vil imødekomme. Jeg beklager, at man ikke vil give oplysning om, hvordan man ønsker at administrere en lov.

Endelig vil jeg sige til den højtærede minister, der med en håndbevægelse afviste servitutterne og sagde, at det drejede sig jo ikke om, at folk skulle jages fra hus og hjem, men alene om servitutter: mener den højtærede minister ikke, at servitutter også bør beskyttes, og at der principielt er samme grund til at beskytte servitutter som andre dele af ejendomsrettighederne? Jeg mener i alt fald ikke, der er nogen principiel forskel. Og spørgsmålet om servitutter og deres hævdelse vedrører ikke alene de direkte servitutberettigede. Det skyldes en række servitutter, at vi har undgået at få et kedeligt og uniformeret byggeri i mange af vore storbyer. Man har i sin tid gjort det ad privat vej, som man nu gør ved en vidtgående lovgivning: byggelovgivning, naturfredningslovgivning o. s. v. Vi mener dog alle, at vi skal passe på ikke at få et for standardiseret landskab og for standardiserede byer; det har man mange steder undgået at få netop ved hjælp af de private servitutbestemmelser. Man er altså nu blevet lige så klog fra det offentliges side, som man var fra privat side, da man pålagde disse servitutter, og jeg mener, at der i allerhøjeste grad er grund til at beskytte dem.

Johan Asmussen: Den højtærede indenrigsminister plejer jo at udtale sig med lysende klarhed. Jeg skal ikke nægte, at når ministeren om mine slutbemærkninger i mit første indlæg brugte udtrykket, at de skulle være en leflen for antiparlamentariske stemninger, så svigter min fantasi. Jeg tror ikke, at ministeren rigtigt har hørt, hvad det var, jeg sagde.

Den højtærede minister harcelerede noget over, at jeg havde gjort bemærkninger om, at vi ikke her i folketinget — heller ikke — vidste, hvad det egentlig var for et byggeri, det drejede sig om, at vi ikke kendte enkelthederne, og der blev sagt, at ingen havde forbudt mig at gå ud på Scherfigsvej og se på det eller at tale med embedsmændene. Nej, det er jeg klar over. Bortset fra at jeg kender Scherfigsvej, er jeg ganske klar over, at hos embedsmændene vil man altid møde den største velvilje.

[Johan Asmussen.]

Man kan naturligvis ikke forbyde mig at søge oplysninger, selv om man fra udvalgets og også fra anden side benytter enhver lejlighed til at forhindre, at repræsentanter for mit parti får den samme saglige oplysning under lovforberedelsen som andre. Men det har nu ikke nogen direkte relation til det foreliggende. Det kan imidlertid ikke være meningen, at de folketingsmedlemmer — hvad enten de er fra et udvalgsberettiget parti eller ej — som interesserer sig for indholdet af et lovforslag, skal gå rundt og undersøge og snakke og spørge for at finde ud af, hvad det egentlig drejer sig om. Man kan ikke servere lovforslag på 3 linjer og så i øvrigt overlade det til de ærede medlemmers initiativ at finde ud af, hvad der egentlig skulle stå, og hvad det hele drejer sig om. Det finder jeg er udtryk for et syn på folketinget, som man fra denne talerstol bør tage til genmæle imod.

Jeg stillede et par spørgsmål, hvis hovedindhold var: hvad har man gjort for at sikre sig, at denne opgave ikke kan løses på anden måde end ved ekspropriation af rettighederne på Scherfigsvej 8? Jeg har hverken fra den højtærede ministers eller fra det ærede medlem hr. Thisted Knudsens side fået noget svar på det. Det fremgår ganske klart af den manglende besvarelse, at man intet har foretaget sig for at undersøge forholdene. Man har ikke spurgt nogen steder og altså heller ikke hos det ærede medlem borgmesteren i Gladsaxe, hvor man måske ville have kunnet finde en vej frem.

Det, man taler om, er de æstetiske hensyn, og det undrer mig, ustandseligt at høre disse æstetiske hensyn omtalt, nu sidst af det ærede medlem hr. Thisted Knudsen. Det drejer sig ikke om æstetiske hensyn; det er komplet ligegyldigt i denne forbindelse, hvor det drejer sig om ekspropriation af private rettigheder, og jeg kan ikke forstå, at man stadig væk bevæger sig ud i denne periferi. Det har intet med sagen at gøre. Det er ekspropriation, og spørgsmålet er, om almenvellet kræver det; det kræver måske en bygning til WHO, men det kræver ikke en bygning på netop dette sted.

Indenrigsministeren (*Hans Hækkerup*):
Må jeg ikke til det ærede medlem hr. Johan

Asmussen gøre en rent principiel bemærkning. Således som lovgivningsarbejdet må udføres i det høje ting, er det simpelt hen nødvendigt at nedsætte et udvalg bestående af et begrænset antal medlemmer til behandling af detaljer i de lovforslag, der fremsættes. Forretningsordenen udelukker det ærede medlems parti fra at blive repræsenteret i udvalgene. Det kan det ærede medlem beklage — vi andre gør det vel knap nok — men partiet har jo en chance for at blive så stort, at det kan blive repræsenteret. Det ærede medlem beklager sig i tide og utide, og heroverfor vil jeg gerne sige, at det høje ting og dets præsidium har vist partiet de uafhængige megen velvilje og har over for dette parti, der ikke er udvalgsberettiget, stillet materiale til rådighed, som små partier tidligere ikke har kunnet få. Derfor er det lidt trist at høre disse evindelige beklagelser.

Til det ærede medlem vil jeg i øvrigt blot sige, at det udvalg, der har arbejdet med denne sag — ikke folketingsudvalget, men det udvalg af embedsmænd, der har arbejdet med sagen — har, som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, undersøgt, om der forelå andre muligheder. Om man har været i Gladsaxe — jeg ved det ikke; jeg tror det såmænd ikke, men jeg ved med sikkerhed, at man har ikke været i Tarm.

Dernæst har jeg et par bemærkninger til det ærede medlem hr. Ninn-Hansen. Det ærede medlem siger: ja men dette lovforslag indebærer, hvis det ophøjes til lov, at man kan bygge videre på den samme grund senere. Det har jeg ikke bestridt — tværtimod; det gør det. Så siger det ærede medlem: i så fald bør man begrænse den ekspropriationsadgang, der gives, til de nu foreliggende planer. Det vil jeg advare meget imod. Jeg tror, det lovteknisk ville være næsten umuligt at formulere bestemmelsen, så at den ikke kunne give anledning til misbrug. Jeg ved ikke, om det ærede medlem kender noget tilfælde, hvor et bare nogenlunde omfattende offentligt byggeri ikke under byggeriets gang bliver ændret. Og tror det ærede medlem, at det ville føre til noget godt at have en bestemmelse, som kunne bruges af folk, der ikke mødte denne sag med, om jeg så må sige, så åbent et sind som det, hvormed det ærede medlem ville have

[Indenrigsministeren.]

mødt den, hvis ikke der var tale om ekspropriation?

Så siger det ærede medlem til mig, at jeg har hævdet, at man ikke kan rejse erstatningskrav. Det er en misforståelse. Naturligvis kan man, når en ekspropriation er gennemført, rejse erstatningskrav. Det er jeg ganske enig i; naturligvis kan man det. Det, jeg har givet udtryk for som min personlige opfattelse, er, at der intet reelt grundlag er for at tillægge de pågældende nogen erstatning. Det er min personlige opfattelse, idet det vejproblem, som irriterer dem, intet har med denne ekspropriation at gøre. Jeg tror personlig ikke, at der er noget som helst grundlag for erstatning, men naturligvis er det klart, at kravet kan rejses.

Endvidere siger det ærede medlem, at man har givet udtryk for, at man overvejer sagsanlæg. Vi har ikke stået i den situation, at grundejerne har sagt til os: hvis dette gennemføres, rejser vi en sag for domstolene. Det har man ikke sagt. Jeg har i modsætning til det ærede medlem det indtryk, at man ikke vil rejse nogen sag. I øvrigt vil sagen blive behandlet, som alle andre ekspropriationssager, hvori det offentlige er impliceret, hidtil er blevet behandlet.

Endelig vil jeg sige til det ærede medlem hr. Ninn-Hansen, at det ærede medlem naturligvis har ret i, at servitutter er principielt ligestillet med andre former for ejendomsrettigheder. Det, jeg gjorde opmærksom på, og det, jeg vil fastholde, er, at her anvender man så voldsomme udtryk, at en udenforstående må få det indtryk, at det drejer sig om at tage ejendom fra folk og jage dem fra hus og hjem. Det drejer sig her om at gribe ind i servitutter, der — hvad enhver, der har deltaget i udvalgsbehandlingen, ved — har mistet enhver reel betydning, og så synes jeg, man skal være varsom med, når man nu vil stille sig i position i forhold til os andre som forsvarer for den private ejendomsret, at puste en sag som denne op. Derved gavner man faktisk ikke det, man ønsker at gavne: beskyttelsen af den private

ejendomsret i tilfælde, hvor enhver kan se, at en beskyttelse er rimelig.

(Kort bemærkning).

Johan Asmussen: Jeg takker for den højtærede indenrigsministers manuduktion med hensyn til udvalgsystemet. Jeg skal ikke ved denne lejlighed komme nærmere ind på, hvad der ellers kunne være at sige i den anledning. Den højtærede ministers udtryk for, hvordan han opfatter almindelige krav til demokratiet, taler for sig selv.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1-3 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget.

Ninn-Hansen: Jeg gør indsigelse!

Formanden: Da der er gjort indsigelse, skal jeg lade lovforslaget gå til fornyet behandling i udvalget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 27. april kl. 14³⁰ med følgende dagsorden:

1) *Første behandling af:*

Forslag til lov om afgift ved ejerskifte af brugte motorkøretøjer.

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i toldloven.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om afgift af parfumer, toiletmidler m. v.

[Formanden.]4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om midlertidig forhøjelse af afgift af gevinster i klasselotteriet, gevinster ved lotterispil m. v. samt tipning.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om udstedelse af statspræmieobligationer.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste formanden til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 14⁴⁵.

80. møde.

Tirsdag den 27. april kl. 14³⁰.

Formanden: Udvalget angående „Kongeriget Danmarks Hypotekbank“s regnskab for regnskabsåret 1963-64 har afgivet betænkning. Eksemplarer er omdelt.

Fra overbetjent Richardt Lykke Jørgensen har jeg modtaget meddelelse om, at han er villig til at indtræde som midlertidigt medlem af folketinget under den folketingsmand Chr. Hougaard fra den 22. d. m. tilståede orlov.

Medlem af folketinget Rosing har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for Grønland at stille følgende spørgsmål:

„Finder ministeren det tilrådeligt, at skatteudvalget for Grønland genoptager arbejdet?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Medlem af folketinget Morten Lange har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Har ministeren oplysninger om overhåndtagende letsindig anvendelse af de

udbetalte understøttelser fra ungdommens uddannelsesfond?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Uden for dagsordenen giver jeg ordet til den ærede ordfører for udvalget til valgsprøvelse, for at hun kan gøre indstilling til tinget om godkendelse af et valg.

Ordføreren for udvalget til valgsprøvelse (Lis Groes): Efter at folketingsmand Horn i skrivelse af 21. d. m. på folketingsmand Chr. Hougaards vegne havde anmodet om, at der måtte blive bevilget Chr. Hougaard orlov på grund af sygdom, meddelte tinget den 22. d. m. den ønskede orlov og vedtog at indkalde stedfortræderen. Der er ingen stedfortrædere for socialdemokratiet i Københavns amtskreds, hvor Chr. Hougaard er valgt, hvorfor det nu ledige mandat ifølge den af indenrigsministeriet udarbejdede stedfortræderliste skal overføres fra Københavns amtskreds til Sorø amtskreds, hvor 1. stedfortræder er overbetjent Richardt Lykke Jørgensen, der i skrivelse af 22. april har meddelt, at han er villig til fra den 22. d. m. at regne midlertidigt at tage sæde i folketinget i anledning af nævnte orlov.

Udvalget til valgsprøvelse har herefter holdt møde, og efter at have gennemgået stedfortræderlisten og de øvrige dokumenter indstiller udvalget enstemmigt, at overbetjent Richardt Lykke Jørgensen godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra den 22. d. m. at regne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af overbetjent Richardt Lykke Jørgensen som midlertidigt medlem af folketinget fra den 22. april 1965

vedtoges enstemmigt med 108 stemmer.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om afgift ved ejerskifte af brugte motor køretøjer.

(Lovforslaget (nr. 161) findes i tillæg A. sp. 2229, fremsættelsen i tidenden sp. 4607).